

DUINBEHOUD
KOESTER DE KUST

Jaarverslag 2022

Stichting Duinbehoud

Voorwoord

Gelukkig dringt het besef steeds meer door dat de belangen van de natuur verdedigd moeten worden. Je kunt niet straffeloos de biodiversiteit steeds kleiner maken en ecosystemen vernielen. Wereldwijd worden de gevolgen van de klimaatverandering steeds meer voelbaar.

De Nederlandse duinen worden gekenmerkt door een grote biodiversiteit en worden hoog gewaardeerd door de miljoenen natuurgerichte recreanten die er jaarlijks op bezoek komen. Toch moet er voortdurend gewaakt worden voor het behoud van de duinnatuur. Verstedelijking ligt steeds op de loer, vooral door de grote investeringsbereidheid in de recreatieve sector. Door bevolkingsgroei en steeds meer recreatieverblijven in de kustprovincies wordt de recreatiedruk op de duinnatuur op steeds meer plekken te hoog door een gebrek aan alternatieven. En de stikstofdepositie op de duinnatuur is nog steeds veel hoger dan de waardevolle habitats kunnen verdragen.

Gelukkig is er inmiddels een stevige juridische bescherming gekomen voor grote delen van de duinen door Natura2000. Door de komende Europese wet voor natuurherstel zal er ook meer juridische bescherming komen voor de natuur in de aangrenzende delen van de duinstrook.

Maar toch blijkt keer op keer dat wetten en regels maken niet voldoende is, er moet ook opgetreden worden als de wetten en regels worden genegeerd. De discussie over de te hoge stikstofdepositie is daarvan een duidelijk

voorbeeld. Het is beschamend voor Nederland als rechtsstaat dat de rechter keer op keer de overheid op de vingers moet tikken als het gaat om natuurbeleid. Steeds vaker wordt daarom de roep gehoord om de natuur ook een status als rechtspersoon te geven, zodat de natuur zelf het initiatief kan nemen als de belangen van de natuur worden bedreigd. Dat zou betekenen dat er bij wet een organisatie wordt ingesteld die namens de duinnatuur overeenkomsten kan sluiten en procedures kan voeren. Voorlopig blijft het nog een discussie van rechtsgeleerden en filosofen en ontbreekt een politiek draagvlak.

Ondertussen is de Stichting Duinbehoud al 46 jaar actief om de belangen van de duinnatuur te verdedigen, met inhoudelijke argumenten, maar, waar nodig, ook in de rechtszaal. Wij doen dit als deskundige vrijwilligersorganisatie, met beperkte middelen van donaties en sponsors.

Maar we bereiken zeker resultaat. Dit jaarverslag biedt een overzicht van onze activiteiten in 2022. Ik licht er één uit: het project Groene Gezonde Kust: het in kaart brengen van de kansen voor natuur en gezondheid in de binnenduintrand van Zuid-Holland. Er kan daar veel meer voor de natuur en de natuurgerichte recreatie gedaan worden dan vaak wordt beweerd! Ik wens u veel leesplezier. En hoop dat wij ook in de komende jaren op uw steun mogen rekenen!

Piet Jonker
voorzitter

1 Bijzondere projecten

Het Groene Strand

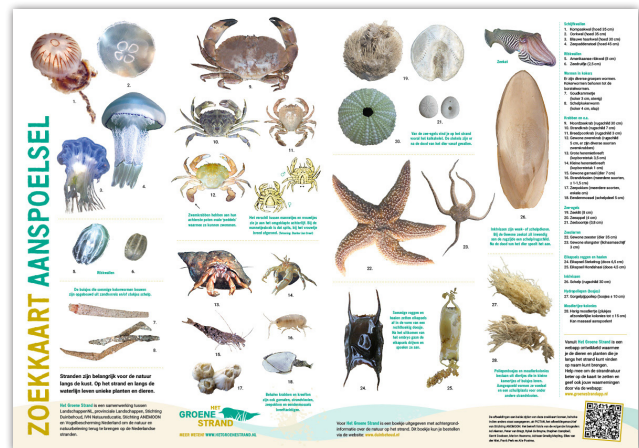
Het project Het Groene Strand is een samenwerking tussen Stichting ANEMOON, Stichting Duinbehoud, Vogelbescherming Nederland, IVN en LandschappenNL. Het project is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Nationale Postcodeloterij.

Met dit project willen we de natuur en de natuurbeleving weer haar plek teruggeven op het strand. Stranden dragen bij aan de biodiversiteit langs de kust. In het vloedmerk leven unieke plant- en diersoorten en vinden strandbroeders een plek om te broeden. Door het intensieve strandbeheer krijgt strandleven geen kans om zich te ontwikkelen. Sluipenderwijs is een mooi landschap en wonderlijke natuur de afgelopen jaren daardoor verloren gegaan. Samen brengen we hier verandering in.

Het project is gestart in 2021 en is gericht op voorlichting over en bescherming van de natuur op het strand. Langs de kust vinden activiteiten plaats en worden zgn. strandcommunity's opgericht om op lokaal niveau de natuur op het strand te beschermen. Gemeenten die goed hun best doen voor de natuur op het strand kunnen een Groene Strandwimpel verdienen.

In 2022 is Stichting Duinbehoud, samen met IVN en Vogelbescherming, aan de slag gegaan om het Groene Strand project op de Waddeneilanden uit te rollen. Werkbezoeken zijn gebracht aan Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog.

Ook zijn in 2022 een aantal mooie producten ontwikkeld. Er is een boekje geschreven over de natuur op het strand, er is een zoekkaart ontwikkeld over schelpen en andere strandvondsten, er is een bingokaart gemaakt en er zijn diverse nieuwsbrieven uitgebracht.

Groene Gezonde Kust

In opdracht van de provincie Zuid-Holland is in 2022 het project 'Groene Gezonde Kust' uitgevoerd. In dit project zijn kansen voor natuur en gezondheid in de binnenduintrand van Zuid-Holland in kaart gebracht. De meest kansrijke initiatieven zijn uitgewerkt om als project uit te voeren.

Het herstel van duinnatuur in de natuurgebieden langs de kust gaat de afgelopen tijd goed. Denk aan dynamisch kustbeheer, ontwikkeling van vochtige duinvalleien en het begrazings- en maaibeheer. In de gebieden die niet tot de natuurgebieden behoren bestaan nog knelpunten met betrekking tot biodiversiteit: grote delen van jonge en oude duinen zijn afgegraven en delen van de binnenduintrand zijn verstedelijkt of in gebruik genomen voor (intensieve) landbouw. De oorspronkelijke natuur en het binnenduintrand landschap is op veel plekken verdwenen. De gebieden in de binnenduintrand bieden echter wel de kans om natuur dicht bij de mensen te brengen, en zijn essentieel voor het creëren van verbindingen tussen de verschillende natuurgebieden.

Vanuit de gezamenlijke visie dat natuurkwaliteit intrinsiek een positieve bijdrage levert aan een gezonde leefomgeving, zijn in vijf regio's in Zuid-Holland ideeën samengebracht voor versterking van biodiversiteit in de binnenduintrand (in gebieden zonder Natura 2000 status). De focus ligt op de verbinding tussen mens en natuur, en het creëren van stapstenen voor natuur in de bebouwde omgeving.

2 Actie en advies

Stichting Duinbehoud is landelijk en regionaal betrokken bij diverse overleggen die betrekking hebben op het duingebied en de binnenduinstrand. Daarnaast maakt Duinbehoud gebruik van de mogelijkheden voor het indienen van zienswijzen of bezwaar en beroep om de belangen van de natuur in en rond het duingebied te behartigen. Hierbij een beknopt overzicht.

Reguliere overleggen

De belangen behartiging van de natuur langs de kust gebeurt door Stichting Duinbehoud in eerste instantie door informele contacten met diverse organisaties en door deelname aan ambtelijk en bestuurlijk overleg.

Dit betreft o.a.:

- Landelijk overleg Kustpact en Kustpact Noord-Holland
- Provinciaal Overleg Kust Zuid-Holland
- Gebiedsgerichte aanpak stikstof in Noord- en Zuid-Holland
- Nationaal Park Hollandse Duinen, Schiermonnikoog en Zuid-Kennemerland
- Tafel van Borging Maasvlakte II
- Groene Raad Goeree
- Overleg met natuurbeheerders langs de kust
- Overleg met waterleidingbedrijven in het duingebied
- Overleg met gemeenten over de binnenduinstrand en het strand
- Overleg Zeeuwse Kustvisie

Lopende inspraak en commentaren

Op vele locaties langs de kust zijn ontwikkelingen gaande die de natuur raken. Door de duinconsulenten of vanuit het bureau in Leiden worden deze ontwikkelingen van een schriftelijke of mondelinge reactie voorzien met als doel om de belangen van de natuur en de natuurgerichte recreatie langs de kust te behartigen.

Het betreft o.a. de uitbreiding van hotels op diverse locaties langs de kust, de recreatieve ontwikkelingen in en langs de duinen (de toegenomen recreatiedruk, de aanleg van wandel-, fiets- en ruiterspaden, de uitbreiding

van recreatieparken of strandbebouwing), reacties op de omgevingsvisies van diverse gemeenten, diverse vergunningen voor Tata Steel, de uitbreiding van de waterwinning in Berkheide en de bouwlocatie Valkenhorst.

Veel tijd is in 2022 ook gestoken in het overleg met de provincies en andere partijen over de aanpak van de stikstofcrisis. De belangen van de natuur zijn behartigd en ideeën zijn ingebracht om de stikstofdepositie omlaag te brengen. Hierbij is benadrukt om niet alleen de landbouw aan te pakken maar ook andere grootvervuilers als Tata Steel en het Circuit Park Zandvoort.

Juridische acties

In geval van zwaarwegende aantastingen van de natuur langs de kust neemt Duinbehoud het initiatief om een zaak voor de rechter aan te leggen. Het betreft o.a. het Circuit Park Zandvoort waar met de komst van de Formule-1 het leefgebied van beschermde diersoorten is aangetast en de stikstofdepositie in het duin is toegenomen. Ook rondom Tata Steel en de Reactor Petten worden samen met bewoners diverse juridische acties gevoerd.

Een gezamenlijke actie van natuurorganisaties rond de Tweede Maasvlakte heeft ertoe geleid, dat de rechtbank de minister van LNV heeft opgedragen om de (schadelijke) garnalenvisserij te gaan verbieden in een belangrijk deel van de Voordelta.

3 Voorlichting en publiciteit

De website van Duinbehoud is in 2022 regelmatig bijgehouden en van actuele informatie voorzien. De informatie is overzichtelijker geordend en de mogelijkheden om donateur te worden, DUIN aan te vragen, lid te worden van de nieuwsbrief en bestellingen in de webshop te plaatsen zijn verbeterd.

Jaarlijks organiseert Stichting Duinbehoud de Dag van de Duinen, dit jaar op zaterdag 17 september. Langs de kust zijn vele excursies georganiseerd om het verhaal te vertellen over de schitterende natuur in onze duinen. De deelnemers hebben genoten van de bijzondere planten die zij op hun wandeling tegen kwamen en de verhalen die daarover te vertellen zijn. In Naturalis in Leiden werd kort stil gestaan bij het 45-jarig bestaan van Stichting Duinbehoud en er werd een prijs uitgereikt voor de mooiste foto.

Twee sprekers stonden op het programma in Naturalis. Marieke Kuipers, adviseur van het PWN, had een verhaal over de toegenomen recreatiedrukke in de duinen. Afgelopen 20 jaar is de interesse voor de natuur in de duinen geweldig toegenomen. Het bezoekersaantal in de Kennemerduinen groeide van 1,8 naar 2,7 miljoen per jaar. Deze interesse voor de natuur is natuurlijk een positieve ontwikkeling, maar het leidt ook tot schade aan de natuur. Marieke hield een pleidooi om binnen het duingebied rustgebieden voor dieren in te stellen en buiten de duinen meer ruimte om dagrecreatie te faciliteren.

Stéphanie IJff van Deltares hield een inspirerend verhaal over de zeespiegelstijging. Een geruststellende boodschap was, dat er voorlopig nog wel genoeg zand in de Noordzee ligt om Nederland veilig te houden. Met behulp van zandsuppleties kan kustveiligheid hand in hand gaan met een goed natuurbeheer. Op termijn is wel de verwachting dat er grootschaliger gesuppleerd zal moeten worden. Bijvoorbeeld door de aanleg van nog een Zandmotor. De presentaties zijn te vinden op de website van Duinbehoud.

Het tijdschrift DUIN is weer met vier interessante en lezenswaardige nummers verschenen dankzij een bevolgen redactieteam.

Het vrijwillig communicatieteam aangestuurd door de coördinator ontwikkelt zich gestaag. Dankzij de betrokken vrijwilligers kunnen we op regelmatige basis de nieuwsbrief uitgeven, de website up to date houden en meer naar buiten brengen wat er op lokaal maar ook landelijk niveau speelt rondom de duinen en welke acties de duinconsulenten en kantoor hierop ondernemen.

Via de sociale media (Facebook, LinkedIn, Instagram, Twitter, Youtube) hebben we berichten over de kust verspreid en gereageerd op actuele ontwikkelingen. De frequentie van berichten wordt steeds regelmatig en dat is terug te zien in de gestage groei van volgers en reacties. Over diverse actuele zaken zijn persberichten uitgegeven, lokaal en landelijk.

Op regelmatige basis verschijnen er in de lokale pers berichten over de natuur aan de kust maar ook actie gerelateerde persberichten over actuele ontwikkelingen.

4 Organisatie

Stichting Duinbehoud is een onafhankelijke organisatie voor bescherming van de kust. In belang van de natuur en mensen die daarvan willen genieten. Samen met donateurs, vrijwilligers en andere organisaties bundelen we onze krachten om problemen in het duingebied op deskundige wijze op te lossen. Want de kust, die koesteren we.

Duinbehoud geeft regelmatig adviezen aan de overheid en beheerders om de natuur beter te beschermen of om nieuwe natuurgebieden in te richten. Door het geven van voorlichting, voeren van acties, overleg en – als laatste redmiddel – juridische procedures versterkt Duinbehoud de natuur langs de kust.

Zie de website voor meer informatie: www.duinbehoud.nl

Bestuur

- Piet Jonker: voorzitter, externe vertegenwoordiging.
- Wim Jansen: secretaris.
- Hans Berkhuizen: vice-voorzitter, penningmeester, fondsen- en donateurswerving.
- John van Vliet: lokale belangenbehartiging en consultants.

Werkorganisatie

- Marc Janssen, directeur
- Kaja van Rhijn, coördinator
- Esther Hessing, secretariaat
- Marijke Langeveld, projectmedewerker
- Lara Klaassen, projectmedewerker
- Antje Ehrenburg, eindredacteur van DUIN

Duinconsulenten

- Schiermonnikoog: Marcel Fennis
- Ameland: Johan Krol
- Terschelling: Piet Zumkehr
- Vlieland: vacature
- Texel: Sytske en Adriaan Dijkse

- Den Helder e.o.: Marcel Wijnalda
- Petten e.o.: Ruud Maarschall
- Bergen/Schoorl e.o.: Emiel Oost, André van der Leij en Theo Baas
- Castricum e.o.: Adrie Lute en Theo Baas
- Heemskerk: Cindy Kleyn
- Wijk aan Zee: Hans Turlings
- Kennemerduinen/Zandvoort: Marc Janssen
- Noordwijk e.o.: Marion Bilius
- Katwijk e.o.: Maarten Langbroek en Ben ter Haar
- Landgoederen Wassenaar: Wim ter Keurs en Hein Krantz
- Meijndel: Adri Remeeus, Sylvia Lucas-Rhiel en Soe Verhagen
- Westduinpark: Eric Wisse, Job Hottentot en Albert Aartsen
- Westland: Jacco Duindam, Joost de Kurver en Arjan Bosch
- Voorne: vacature
- Goeree: Krijn Tanis en Steven van Kooten
- Schouwen: Margo van der Meulen en John Beijersbergen
- Walcheren: Adrie Provoost, Freek Wisse, Jan Hengst, Jose van Noort en Theo Willemstein
- Zeeuws Vlaanderen: Jo Timmers

Adviseurs

Stichting Duinbehoud werkt samen met diverse deskundigen (adviseurs) en zusterorganisaties, waaronder: Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de Landschappen in de verschillende provincies, Dunea, Waternet, PWN, Evides, Vitens, de (provinciale) Milieufederaties en landelijke organisaties als de Waddenvereniging, Stichting De Noordzee, Stichting Natuur en Milieu, Vogelbescherming en Nederlandse Federatie Omgevingslawaaier Motorvoertuigen. Ook zijn er regio adviseurs actief als vrijwilliger, doel is dat zij de lokale duinconsulenten waar nodig kunnen ondersteunen. Dit zijn Anky Woudstra, John Beijersbergen, John van Vliet en Anton van Haperen.

Aangesloten organisaties

- Natuurbeschermingsvereniging 't Duumpje West Zeeuws-Vlaanderen
- Werkgroep Midden Zeeland
- Natuur en Vogelwacht Schouwen-Duiveland
- Vereniging voor Natuur en Landschaps Bescherming Goeree – Overflakkee
- Groene Raad Goeree
- Natuurlijk Delfland, KNNV
- Algemene Vereniging voor Natuurbescherming 's-Gravenhage e.o.
- Vogelwerkgroep Meijndel
- Stichting Berkheide en Coepelduynen
- Stichting Horst en Weide
- Stichting Noordduinen
- Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk
- Stichting Rust bij de Kust
- Stichting Vrienden Middenduin
- Stichting Ons Bloemendaal
- Vrienden van het Kennemerstrand
- Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland
- Werkgroep Duin & Binnenduintrand IJmond-Noord
- Vereniging tot behoud van de duinen in en om Wijk aan Zee
- Beverwijk Duurzaam
- Stichting FrisseWind
- Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland
- Het Zijper Landschap
- Stichting FrisseWind
- Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland
- Het Zijper Landschap

5 Financiën

Subsidiegevers en sponsors

- Provincie Zuid-Holland
- Nationale Postcode Loterij
- Prins Bernard Cultuurfonds
- Lerak Foundation
- Dunea
- PWN
- Evides
- Waternet

Inkomsten

• Subsidies en sponsorbijdragen	213.000,-
• Donaties en giften	50.000,-
• Verkoop boekjes	2.000,-

Uitgaven

• Inhuur personeel algemeen	59.000,-
• Huisvestingskosten	7.000,-
• Kantoorkosten	11.000,-
• Communicatie	30.000,-
• Projectkosten	151.000,-

Stichting Duinbehoud

Bezoekadres

Rapenburg 8

2311 EV Leiden

Postadres

Postbus 664

2300 AR Leiden

071 5143719

stichting@duinbehoud.nl

www.duinbehoud.nl